

ingediend op **1601** (2022-2023) – Nr. 1
1 maart 2023 (2022-2023)

Voorstel van resolutie

van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena,
Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs

over een sterkere arbeidsmarkt en positie
voor mensen in een stelsel van werkloosheid
met bedrijfstoelage en andere 55-plussers

TOELICHTING

De Vlaamse Regering heeft de ambitie om deze legislatuur 120.000 Vlamingen extra aan het werk te krijgen. Dat is de opstap naar een werkzaamheidsgraad van 80 procent. Met de ongeziene krapte op de arbeidsmarkt is het belangrijk dat iedereen die kan werken, ook effectief werkt. Alle kansen moeten worden gegrepen om ook de 5208 SWT'ers (SWT: stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag) (cijfer januari 2023) te activeren. Dat werd trouwens ook expliciet onderschreven in het recentste Vlaams werkgelegenheidsakkoord.

Volgens de aanpak van VDAB hebben SWT'ers recht op nieuwe kansen op de arbeidsmarkt, zoals andere werkzoekenden die krijgen. Voor de activering van SWT'ers geldt hier echter in het bijzonder een actieve rol van VDAB, gelet op hun aangepaste beschikbaarheid die bepaalt dat ze verplicht zijn in te gaan op passende aanbiedingen die ze van VDAB krijgen. Dat is een wezenlijk element van de aanpak op maat die door VDAB moet worden uitgewerkt. Daarbij hoort ook een correcte communicatie zodat instromers duidelijk worden gewezen op hun rechten en plichten. Er worden infomomenten georganiseerd om de verwachtingen over de beschikbaarheid en de activering te verduidelijken.

Sociale partners, die als leden van de raad van bestuur van VDAB mee verantwoordelijk zijn voor de operationalisering van die activerende aanpak op maat van SWT'ers, zijn belangrijk om deze aanpak mee te communiceren en uit te dragen.

Uit de meest recente cijfers over het activeren van SWT'ers blijkt ook dat er nog meer inspanningen kunnen worden ondernomen. In 2021 volgden amper 12 van de toen 6722 SWT'ers een opleiding. In het verleden kregen SWT'ers te weinig sollicitatieopdrachten van VDAB.

Een controle- en sanctioneringsbeleid is een belangrijk sluitstuk van een aanklappend en intensief activeringsbeleid. De meest recent beschikbare cijfers geven aan dat in 2021 slechts drie SWT'ers werden doorgestuurd naar de Controledienst van VDAB. Bovendien ontbreken de gegevens over de effectieve sanctionering.

Ook blijkt uit cijfers dat gemiddeld amper 7 procent van de SWT'ers uitstroomde naar werk.

VDAB heeft een duidelijke uitdaging als het gaat om kansen voor ouderen op de arbeidsmarkt. Er blijft een duidelijk verschil tussen de gemiddelde maandelijkse uitstroom naar werk van werkzoekenden zonder werk ouder dan 55 jaar ten opzichte van de jongere leeftijdsgroepen. Terwijl elke maand gemiddeld 11 procent van die werkzoekenden jonger dan 55 jaar de weg naar werk vindt, bedraagt dit bij de 55-plussers slechts 3 procent.

De werkzaamheidsgraad in Vlaanderen bij 55-plussers steeg van 38,2 procent in 2010 naar 57 procent in 2021, terwijl deze voor het EU-27-gemiddelde steeg van 44,7 procent in 2010 naar 60,5 procent in 2021. De werkzaamheidsgraad bij 55-plussers kent dus een algemene stijgende trend, waarbij de kloof tussen Vlaanderen en het EU-gemiddelde verkleint van 6,5 procent in 2010 tot 3,5 procent in 2021. De werkzaamheidsgraad van de groep tussen 25 en 54 jaar ligt daarentegen in Vlaanderen op 86,1 procent tegenover 80,4 procent voor het EU-gemiddelde.

De werkzaamheidsgraad bij 55-plussers is dus een blijvende grote uitdaging op onze arbeidsmarkt. Daarbij is een aangepast en ambitieus beleid noodzakelijk om te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt.

Axel RONSE
Robrecht BOTHUYNE
Tom ONGENA
Maaïke DE VREESE
Kurt VANRYCKEGHEM
Elke SLEURS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1);
 - 2° de beleidsnota Werk en Sociale Economie 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 128/1);
 - 3° het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis (9 juni 2020) (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 352/1);
 - 4° het VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Alle hens aan dek' (14 december 2020) (VESOC: Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité);
 - 5° het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Alessia Claes, Loes Vandromme en Philippe Muyters over de kansen voor de werkgelegenheidsconferentie met de Federale Regering en sociale partners om een werkzaamheidsgraad van 80 procent te behalen (14 juli 2021) (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 898/1);
 - 6° het VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' (1 juli 2022);
- overwegende dat:
 - 1° mensen na de leeftijd van 55 jaar meer kansen moeten krijgen op de arbeidsmarkt;
 - 2° alle talenten nodig zijn om de werkzaamheidsgraad op te krikken naar 80 procent;
 - 3° het Vlaamse regeerakkoord stelt: "Zolang het SWT-stelsel nog bestaat, blijven we de personen in dit stelsel actief bemiddelen naar een nieuwe tewerkstelling. Indien nodig worden ze gesanctioneerd.";
 - 4° het Vlaams Parlement zich met de resoluties duidelijk heeft uitgesproken voor:
 - a) het verder ontmoedigen van vervroegde uittreding uit de arbeidsmarkt, onder meer via SWT (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage);
 - b) een systematische screening en activering van SWT'ers door VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding);
 - c) het in kaart brengen van de impact van de wetgevende aanpassingen op de toegang tot de stelsels en beschikbaarheid;
 - 5° de VESOC-werkgelegenheidsakkoorden VDAB oproepen om de SWT'ers passende acties, rekening houdend met hun loopbaan, aan te bieden naar werkbaar werk. Tevens worden werkgevers aangespoord om kansen te bieden aan SWT'ers;
 - 6° VDAB de opdracht heeft om bij werkzoekenden met een aangepaste beschikbaarheid, zoals SWT'ers, zelf het initiatief te nemen om hun job-aanbiedingen, opleidingen en informatieopdrachten te bezorgen en de handhaving op de medewerking en werkbereidheid te garanderen;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
 - 1° VDAB, de RVA (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening), vakbonden en werkgevers op te roepen om duidelijk te wijzen op het feit dat SWT geen 'bruggpensioen' is, maar betekent dat ze beschikbaar moeten blijven voor de arbeidsmarkt en onder begeleiding van VDAB actief moeten meewerken in de zoektocht naar een nieuwe job;
 - 2° VDAB en de RVA op te roepen striktere controles en sancties uit te voeren op mogelijke misbruiken van het SWT-stelsel;

- 3° het bestuur van VDAB op te roepen om oudere werkzoekenden in het algemeen en SWT'ers in het bijzonder intenser te activeren, rekening houdend met hun loopbaan, en VDAB zelf het initiatief te laten nemen voor het uittekenen van een traject naar passend werkbaar werk en de naleving via controles en sanctionering kordaat te handhaven;
- 4° samen met de sociale partners werk te maken van een inclusieve arbeidsmarkt, waar oudere werkzoekenden, ongeacht hun statuut, zonder vooroordelen, aangeworven kunnen worden, na ontslag of na een periode van inactiviteit. In het bijzonder moeten trajecten en sollicitatieopdrachten voor SWT'ers beter renderen;
- 5° samen met de sociale partners werk te maken van een proactief beleid en loopbaangericht personeelsbeleid dat onder meer inzet op levenslang leren en bijscholing, waarbij werknemers zo lang als mogelijk actief kunnen blijven in hun job of in een aangepaste functie. Zo kan SWT voorkomen worden;
- 6° samen met de sociale partners en VDAB een rondetafel op te starten over de arbeidsmarktpositie van oudere werkzoekenden en werkenden.

Axel RONSE
Robrecht BOTHUYNE
Tom ONGENA
Maaïke DE VREESE
Kurt VANRYCKEGHEM
Elke SLEURS